

УДК 336:368

Фонталін Д.В., аспірант,
Науковий керівник: **Радіонова Н.Й.**, д.е.н., проф.,
Київський національний університет
технологій та дизайну

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Сучасні виклики, з якими зіштовхується економіка України, зумовлюють необхідність пошуку ефективних механізмів забезпечення фінансової стабільності страхового ринку. Війна, яка триває вже кілька років, спричинила масштабне вимушене переселення громадян, обмежила доступ до багатьох послуг, у тому числі й страхових. Водночас процеси цифровізації, які докорінно трансформують бізнес-моделі страховиків, створюють як нові можливості, так і додаткові ризики. У таких складних умовах вкрай важливо забезпечити фінансову стабільність страхового ринку, зберегти його здатність виконувати свої ключові функції в економіці.

Щоб зрозуміти сучасні потреби в забезпеченні фінансової стабільності страхового ринку в цифрову епоху, давайте проаналізуємо ці два поняття:

Фінансова стабільність - стан фінансової системи, в якому вона здатна належним чином забезпечити можливість ефективно виконувати свої ключові функції, такі як фінансове посередництво та забезпечення здійснення платежів, і таким чином сприяти стійкому економічному зростанню, а також протистояти негативному впливу кризових явищ на економіку [1].

Цифровізація (діджиталізація) страхування – це процес оцифрування інформації, поширення її через сучасні канали телекомунікації, процес впровадження нових телекомунікаційних технологій для поліпшення обслуговування клієнтів страхової організації [2, с. 274]. На сучасному страховому ринку все частіше використовуються новітні цифрові технології,

які можуть значно спростити та автоматизувати багато процесів, але при цьому, через свою недосконалість вони мають значний вплив на фінансову стабільність як окремої страхової компанії, так і в цілому ринку.

Штучний інтелект (AI). Застосовується від розробки продукту, андеррайтингу та претензій до чат-ботів обслуговування клієнтів, оцінки ризиків і котирувань. Але, при використанні технологій AI, існують значні ризики щодо захисту даних, конфіденційності та упередженості. Для їх мінімізації є різні підходи:

- Прозорість моделі AI – це глибоке розуміння моделей штучного інтелекту (способів її формування та використання) і боротьба з упередженнями, що може призвести, наприклад, до несправедливого ціноутворення через дискримінацію малозабезпечених груп населення.

- Обов'язкова участь людини – застосування інклюзивного дизайну або принципів проектування AI, орієнтовані на людину, для підтримки взаємодії людини та машини [3].

- Регулювання – це розробка та впровадження протоколів безпеки для розробників штучного інтелекту; це наявність регуляторних органів, які наглядатимуть за розвитком AI; це надійна система аудиту й сертифікації; а також добре забезпечені ресурсами установи, що займатимуться подоланням драматичних економічних і політичних криз, які спричинить AI [4].

Big data (великі дані) - це сукупність методів обробки великих об'ємів інформації за допомогою алгоритмів машинного навчання, штучного інтелекту та лінійних математичних алгоритмів. Можливості даних технології принципово змінили алгоритми аналітики актуарних розрахунків та можливостей прогнозування ризиків, докорінно змінивши операційний процесинг страхового ринку. Застосовується для визначення індивідуальної ціни на основі поведінки споживачів та історичних даних з метою переосмислення ланцюга створення вартості страхування [5, с.93].

Використання технологій Big data в страховій галузі, хоча й має численні переваги, також може призводити до певних негативних наслідків та ризиків:

- Збір та обробка великих масивів персональних даних клієнтів підвищує ризики витоку конфіденційної інформації.
- Недотримання норм законодавства щодо захисту персональних даних може призвести до штрафів та репутаційних втрат.
- Надмірна диференціація тарифів на основі детального аналізу даних може призводити до обмеження доступності страхування для окремих категорій клієнтів.

Забезпечення фінансової стабільності страхового ринку в умовах війни та цифровізації є складним, але вкрай важливим завданням. Воно потребує комплексного підходу, спрямованого на адаптацію нормативно-правового регулювання, посилення нагляду, впровадження ефективних систем ризик-менеджменту в страхових компаніях, а також сприяння розвитку інноваційних страхових технологій. Лише системне вирішення цих завдань дасть змогу зберегти стійкість страхового ринку та його здатність виконувати ключові функції в економіці навіть у складних кризових умовах.

Література

1. Закон України «Про Національний банк України» від 01.01.20, ст. 1., URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
2. Шубенко І. А. Тенденції діджиталізації на страховому ринку України. Бізнес Інформ. 2020. №2.
3. Три способи відповідального впровадження штучного інтелекту в страховій галузі, Forinsurer, <https://forinsurer.com/news/22/04/28/41200>
4. Pause Giant AI Experiments: An Open Letter, Future of Life Institute, March 22, 2023.
5. Радіонова Н. Й. Розвиток страхових послуг у цифрову епоху / Н. Й. Радіонова, І. Буланцов // Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації : тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 6 жовтня 2023 року / ред. О. В. Ольшанська. – Київ : КНУТД, 2023. – С. 92-94.